

[Udenrigsministeren]

og den tyrkiske regering i fællesskab pr. den 1. februar i år, den rapport, som nu foreligger.

For god ordens skyld skal jeg måske præcisere, at der ikke som nævnt i bemærkningerne til beslutningsforslaget er tale om, at Danmark eller noget andet Europarådsland skal godkende rapporten. Det er forkert, rapporten repræsenterer i sig selv afslutningen på forligsordningen.

Jeg finder for nærværende kun at burde nævne hovedkonklusionerne i rapporten, idet jeg kan tilføje, at regeringen vil virke for, at der træffes beslutning om offentliggørelse af rapporten.

Det centrale element i forligsordningen var jo, at Menneskerettighedskommissionen over en periode frem til februar 1987 skulle føre en dialog med den tyrkiske regering om, hvorledes tyrkisk lovgivning sikrer en effektiv overholdelse af menneskerettighedskonventionens forbud imod tortur og anden umenneskelig behandling.

Ud over på dialogen bygger rapportens konklusioner på besøg i Tyrkiet i marts og november 1986, hvorunder Menneskerettighedskommissionens delegation havde lejlighed til at besøge tyrkiske fængsler og politistationer og at føre samtaler med tilbageholdte samt med relevante, centralt placerede personer i Tyrkiet både i og uden for det tyrkiske statsapparat.

I sin sammenfatning af dialogen med de tyrkiske myndigheder giver Den Europæiske Menneskerettighedskommission udtryk for, at den samarbejdets ånd, man har mødt, afspejler den tyrkiske regerings beslutsomhed med hensyn til at sikre overensstemmelse med de menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, der er indeholdt i konventionen.

Det er regeringens opfattelse, at rapporten alt i alt må betegnes som positiv over for de resultater, der inden for det sidste års tid er nået på de nævnte centrale områder, og de bestræbelser, som fremdeles udfoldes for at bringe situationen i Tyrkiet på menneskerettighedsområdet op på de standarder, som menneskerettighedskonventionen fastsætter.

Det betyder naturligvis ikke, at regeringen ikke ligesom kommissionen er opmærksom på, at situationen stadig giver anledning til kritik på specifikke områder, og det skal jeg vende tilbage til om et øjeblik. Men først er

der grund til også at nævne de to andre elementer, der indgik i forligsordningen fra december 1985.

For det første gav den tyrkiske regering her tilsagn om at fortsætte den gradvise afvikling af de fravigelser, som var gennemført i henhold til konventionens artikel 15, der omhandler særlovgivning som led i en militær undtagelsestilstand. Den tyrkiske premierminister gav, som det er nævnt i forliget, i april 1985 under et besøg i Washington udtryk for håbet om, at den militære undtagelsestilstand kunne ophæves i løbet af 18 måneder.

Vi må naturligvis beklage, at den tyrkiske regering ikke helt har kunnet leve op til sin egen forventning fra april 1985 om en fuldstændig ophævelse af undtagelsestilstanden. De fem resterende provinser er dem, der støder op til Iran, Irak og Syrien. Det er altså de provinser, hvor der i en årrække har fundet alvorlige sammenstød sted med kurderne. Regeringen beklager selvsagt, at der ikke har kunnet skabes et forhandlingsklima, der kan løse op for nogle af mindretalsspørgsmålene i dette område af Tyrkiet.

Det kurdiske spørgsmål var jo ikke som sådant omfattet af klagesagen, hvad menneskerettighedskonventionen heller ikke giver mulighed for, men det siger sig selv, at i det omfang medlemmer af det kurdiske mindretal udsættes for krænkelser, der omfattes af konventionen, så er deres rettigheder og friheder naturligvis beskyttet på samme måde som andres.

Det sidste element i forligsordningen var spørgsmålet om amnesti. Den tyrkiske regering erklærede på det tidspunkt, at arbejdet med spørgsmålet om amnesti var påbegyndt med det formål at lette mulighederne for at give amnesti og benådninger eller træffe lignende foranstaltninger, og at overvejelserne herom ventedes at finde sted i parlamentet i de kommende måneder.

Den tyrkiske Nationalforsamling vedtog herefter i marts 1986 en lov om afsoning af straffe, og der var i henhold til denne lov et halvt år senere blevet løsladt næsten $\frac{3}{4}$ af samtlige strafafsonere i Tyrkiet, heri indbefattet såvel almindelige lovovertrædere som politiske fanger.

Jeg vil gerne knytte nogle bemærkninger til den erklæring om anerkendelse af den individuelle klageadgang, som den tyrkiske